EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.5.2023.
COM(2023) 625 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2023.

{SWD(2023) 625 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2023.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika[1], a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža[2], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća[3] kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom za oporavak i otpornost pruža se financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima EU-a. U skladu s prioritetima europskog semestra on doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku te provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Mehanizam pomaže i u jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranju radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar EU-a i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava. Maksimalni financijski doprinos po državi članici u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost ažuriran je 30. lipnja 2022., u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241.

[1] SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

[2] SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

[3] Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

(2) Komisija je 22. studenoga 2022. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2023.[4], čime je označen početak europskog semestra 2023. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 23. ožujka 2023. prioritete tog pregleda na temelju četiri dimenzije konkurentne održivosti. Komisija je 22. studenoga 2022. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2023., u kojem je utvrđeno da je Slovačka jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno detaljno preispitivanje. Komisija je istog dana donijela i mišljenje o nacrtu proračunskog plana Slovačke za 2023. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Vijeće donijelo 16. svibnja 2023., kao i Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2023., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava i koji je Vijeće donijelo 13. ožujka 2023.

(3) Iako gospodarstva EU-a pokazuju iznimnu otpornost, geopolitički kontekst i dalje ima negativan utjecaj. Čvrsto stojeći uz Ukrajinu, EU je svoj program gospodarske i socijalne politike EU-a usmjerio na smanjenje negativnih posljedica energetskih šokova na ranjiva kućanstva i poduzeća u kratkoročnom razdoblju te na nastavak rada na zelenoj i digitalnoj tranziciji, potpori održivom i uključivom rastu, očuvanju makroekonomske stabilnosti i povećanju otpornosti u srednjoročnom razdoblju. U velikoj je mjeri usmjeren i na povećanje konkurentnosti i produktivnosti EU-a.

(4) Komisija je 1. veljače 2023. objavila Komunikaciju „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija”[5] u cilju povećanja konkurentnosti industrije EU-a s nultom neto stopom emisija i omogućivanja brzog prelaska na klimatsku neutralnost. Taj plan dopunjuje sadašnje napore u okviru europskog zelenog plana i plana REPowerEU. Cilj je tog plana omogućiti poticajnije okruženje za povećanje EU-ovih proizvodnih kapaciteta za tehnologije i proizvode s nultom neto stopom emisija koji su potrebni za ostvarenje EU-ovih ambicioznih klimatskih ciljeva te osigurati pristup relevantnim kritičnim sirovinama, među ostalim diversifikacijom nabave, primjerenim iskorištavanjem geoloških resursa u državama članicama i povećanjem recikliranja sirovina. Plan se temelji se na četiri stupa: predvidljivom i pojednostavnjenom regulatornom okruženju, bržem pristupu financijskim sredstvima, unapređenju vještina i otvorenoj trgovini za otporne lance opskrbe. Osim toga, u cilju oblikovanja regulatornog okvira za poticanje rasta, Komisija je 16. ožujka 2023. objavila Komunikaciju „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”,[6] koja se temelji na devet međusobno dopunjujućih pokretača konkurentnosti. U njoj se utvrđuju prioriteti politike koji se odnose na aktivno uvođenje strukturnih poboljšanja, dobro usmjerena ulaganja i regulatorne mjere za dugoročnu konkurentnost EU-a i njegovih država članica. Preporuke u nastavku pridonose ostvarenju tih prioriteta.

(5) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2023. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma za oporavak i otpornost. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se planovi odnose na sve relevantne preporuke ili na znatan dio relevantnih preporuka za pojedinu zemlju izdanih posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020. i 2022. i dalje su jednako relevantne i za planove za

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.

(6) Uredba o planu REPowerEU[7] donesena je 27. veljače 2023. s ciljem da se postupno ukine ovisnost EU-a o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. To će doprinijeti energetskoj sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u EU-u, dok će se istodobno povećavati uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kapaciteti za skladištenje energije i energetska učinkovitost. Uredbom se državama članicama omogućuje da u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost dodaju novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirale ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU. Tim reformama i ulaganjima doprinijet će se i povećanju konkurentnosti industrije EU-a s nultom neto stopom emisija, kako je navedeno u Industrijskom planu u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija i provedbi preporuka za pojedinu zemlju koje se odnose na energetiku i upućene su državama članicama 2022. odnosno 2023., ovisno o slučaju. Uredbom o planu REPowerEU uvodi se nova kategorija bespovratne financijske potpore koja se državama članicama stavlja na raspolaganje za financiranje novih reformi i ulaganja u energetici u okviru njihovih planova za oporavak i otpornost.

(7) Komisija je 8. ožujka 2023. donijela Komunikaciju o smjernicama za fiskalnu politiku u 2024., kako bi državama članicama olakšala pripremu programa stabilnosti i konvergencije i tako poboljšala koordinaciju politika[8]. Komisija je podsjetila na to da će se opća klauzula o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu deaktivirati krajem 2023. U razdoblju 2023.–2024. pozvala je na provedbu fiskalnih politika kojima se osigurava srednjoročna održivost duga i održivo povećava potencijalni rast. Države članice pozvane su da u svojim programima stabilnosti i konvergencije za 2023. navedu kako će svojim fiskalnim planovima osigurati usklađenost s referentnom vrijednosti deficita od 3 % BDP-a te uvjerljivo i kontinuirano smanjenje duga ili zadržavanje duga na razboritim razinama u srednjoročnom razdoblju. Komisija je države članice pozvala da postupno ukinu nacionalne fiskalne mjere uvedene za zaštitu kućanstava i poduzeća od naglog porasta cijena energije, počevši od najmanje ciljanih mjera. Navela je da bi, bude li mjere potpore trebalo produljiti zbog novih pritisaka na cijene energije, države članice takve mjere trebale znatno bolje nego prije usmjeriti na ranjiva kućanstva i poduzeća. Komisija je predložila da fiskalne preporuke budu kvantificirane i diferencirane te izrađene na temelju neto primarnih rashoda, kako je predloženo u Komunikaciji Komisije o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a[9]. Preporučila je da sve države članice nastave štititi ulaganja koja financira država i osiguraju djelotvorno korištenje sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a, posebno za potrebe ciljeva zelene i digitalne tranzicije i otpornosti. Komisija je navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023., u skladu s postojećim pravnim odredbama.

(8) Komisija je 26. travnja 2023. predstavila zakonodavne prijedloge za provedbu opsežne reforme EU-ovih pravila gospodarskog upravljanja. Glavni je cilj tih prijedloga ojačati

---

7 Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1.).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

održivost javnog duga i reformama i ulaganjima promicati održiv i uključiv rast u svim državama članicama. Prijedlozi bi državama članicama omogućili više kontrole nad izradom svojih srednjoročnih planova, a istodobno se uvodi stroži sustav praćenja provedbe kako bi se osiguralo da države članice ispune obveze koje su preuzele u svojim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima. Cilj je da se zakonodavni rad dovrši u 2023.

(9) Slovačka je 29. travnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 13. srpnja 2021. donijelo Odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Slovačke[10]. Isplata obroka ovisi o odluci Komisije, donesenoj u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, da je Slovačka u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Ostvarenje u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva da mjere povezane s ostvarenim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima nisu ukinute. Slovačka je 26. travnja 2023. Komisiji dostavila izmijenjeni nacionalni plan za oporavak i otpornost s poglavljem o planu REPowerEU u skladu s člankom 21.c Uredbe (EU) 2021/241. U izmijenjenom planu za oporavak i otpornost uzima se u obzir i ažurirani maksimalni financijski doprinos u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 te sadržava obrazloženi zahtjev Komisiji za izmjenu Provedbene odluke Vijeća od 13. srpnja 2021. u skladu s člankom 21. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241 jer je Slovačka smatrala da plan za oporavak i otpornost zbog objektivnih okolnosti djelomično više nije ostvariv.

(10) Slovačka je 27. travnja 2023. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2023. i Program stabilnosti za 2023., u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1466/97. Zbog njihove uzajamne povezanosti ta su dva programa ocijenjena zajedno. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2023. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Slovačke o ostvarenom napretku u provedbi plana za oporavak i otpornost.

(11) Komisija je 24. svibnja 2023. objavila Izvješće za Slovačku[11] za 2023. U njemu je ocijenjen napredak Slovačke u smislu relevantnih preporuka za tu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2022. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Slovačke. Na temelju te analize, u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Slovačke u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva EU-a u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.

(12) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Slovačku u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011 i objavila rezultate 24. svibnja 2023[12]. Zaključila je da u Slovačkoj ne postoje makroekonomske neravnoteže. Točnije, slabe točke povezane s konkurentnošću, stambenim nekretninama, dugom kućanstava i vanjskom bilancom

[10] Provedbena odluka Vijeća od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Slovačke (ST 10156/2021 ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

[11] SWD(2023) 625 final.

[12] SWD(2023) 643 final.

pogoršavaju se, no općenito se čini da su u bliskoj budućnosti obuzdane i očekuje se da će se popraviti s normalizacijom gospodarskih uvjeta. Nagli porast cijena energije snažno je pogodio gospodarstvo i inflacija se brzo povećala. Rast temeljne inflacije i jediničnih troškova rada znatno je iznad prosjeka europodručja. Iako se predviđa njihova normalizacija, postoji rizik da bi slabljenje pritiska na troškovnu konkurentnost moglo potrajati te da će snažna domaća potražnja nastaviti stvarati pritiske na vanjske račune. Tekući račun znatno se pogoršao 2022. zbog viših cijena uvoza energije i znatnog pada neto izvoza neenergetskih dobara. Predviđa se da će se deficit tekućeg računa blago poboljšati, ali da će ostati velik u 2023. i 2024. unatoč opadanju cijena energije. Ipak, procjenjuje se da su rizici za vanjsku održivost kratkoročno ograničeni. Predviđa se da će državni deficiti ove i sljedeće godine biti znatni, a da će se od 2024. korigirati. Čini se da su cijene stambenih nekretnina blago precijenjene nakon nekoliko godina znatnog rasta. To se događalo usporedno s visokim zaduživanjem, koje je sad u opadanju, i velikim povećanjem duga kućanstava, što zajedno nosi određeni rizik za financijsku stabilnost. Bankarski sektor, međutim, i dalje je dobro kapitaliziran, visokoprofitabilan i ima niske razine neprihodonosnih kredita. Da bi se prevladale gospodarske slabosti Slovačke, potrebno je kontinuirano ulagati napore. Točnije, trebalo bi ograničiti prekomjernu potražnju kako bi se poduprlo korekciju deficita tekućeg računa i razlike u temeljnoj inflaciji u odnosu na ostatak europodručja. To se može postići osiguravanjem odgovarajuće fiskalne konsolidacije i mjerama za smanjenje duga kućanstava, uz zadržavanje cjenovne pristupačnosti stambenih nekretnina oporezivanjem nekretnina i mjerama za povećanje njihove ponude.

(13) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat[13], deficit opće države u Slovačkoj se smanjio s 5,4 % BDP-a u 2021. na 2,0 % BDP-a u 2022., dok je dug opće države pao sa 61,0 % BDP-a krajem 2021. na 57,8 % BDP-a krajem 2022. Komisija je 24. svibnja 2023. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a[14]. U tom se izvješću razmatra proračunsko stanje Slovačke jer je u 2023. planirano da deficit opće države premaši 3 % BDP-a. U izvješću je zaključeno da kriterij deficita nije ispunjen. U skladu s Komunikacijom od 8. ožujka 2023.[15] Komisija nije predložila pokretanje novih postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2023. te je navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023. Slovačka bi to trebala uzeti u obzir pri izvršenju svojeg proračuna za 2023. i pripremi nacrta proračunskog plana za 2024.

(14) Na saldo opće države utjecale su mjere fiskalne politike donesene radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. U 2022. su te mjere koje su utjecale na povećanje rashoda uključivale naknade za kućanstva koja su najizloženija visokoj inflaciji, jednokratno povećanje dječjeg doplatka, jednokratnu isplatu „14. mirovine”, jednokratni bonus isplaćen svim zaposlenicima u javnom sektoru te ograničenje cijena električne energije i plina za neregulirana poduzeća. Trošak tih mjera djelomično je kompenziran novim porezima na neočekivanu dobit proizvođača i dobavljača energije, odnosno solidarnim doprinosom u skladu s uredbom EU-a. Komisija procjenjuje da je u 2022. neto proračunski trošak tih mjera iznosio 0,2 % BDP-a. Na saldo opće države utjecao je i proračunski trošak pružanja

[13] Eurostat–Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 47/2023, 21.4.2023.

[14] COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

[15] COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine, procijenjen na 0,1 % BDP-a u 2022. Istodobno je procijenjeni trošak privremenih mjera hitne potpore zbog pandemije bolesti COVID-19 pao s 3,2 % BDP-a u 2021. na 0,8 % BDP-a u 2022.

(15) Vijeće je 18. lipnja 2021. preporučilo Slovačkoj[16] da u 2022. zadrži poticajan smjer fiskalne politike, uključujući poticaj iz Mehanizma za oporavak i otpornost, te očuva ulaganja koja financira država.

(16) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike[17] bio je u 2022. kontrakcijski, na 1,3 % BDP-a, što je u kontekstu visoke inflacije bilo primjereno. Slovačka je u skladu s Preporukom Vijeća nastavila pružati potporu oporavku ulaganjima koja se financiraju sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a iznosili su 1,2 % BDP-a u 2022. (1,3 % BDP-a u 2021.). Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a u 2022. smanjeni su zbog niske apsorpcije strukturnih fondova EU-a i odgoda ostvarenih rashoda iz bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Ulaganja koja financira država imala su ekspanzivan učinak od 0,2 postotna boda na smjer fiskalne politike[18]. Slovačka je stoga, u skladu s preporukom Vijeća, očuvala ulaganja koja financira država. Ujedno je rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez novih mjera na strani prihoda) imao kontrakcijski učinak od 1,3 postotna boda na smjer fiskalne politike. Slovačka je stoga u dovoljnoj mjeri zadržala pod kontrolom rast tekućih rashoda koje financira država.

(17) Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije u Programu stabilnosti realan je za 2023. i nakon toga. Vlada predviđa da će se realni BDP povećati za 1,3 % u 2023. i za 1,8 % u 2024. Za usporedbu, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se veći rast realnog BDP-a od 1,7 % u 2023. i 2,1 % u 2024., uglavnom zbog bržeg oporavka izvoza od očekivanog jer se očekuje da će nestati uska grla u lancu opskrbe i da će se poboljšati gospodarski izgledi glavnih slovačkih izvoznih odredišta.

(18) Vlada u Programu stabilnosti za 2023. očekuje da će se udio deficita opće države u 2023. povećati na 6,3 % BDP-a. Povećanje u 2023. uglavnom je rezultat mjera donesenih radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije te drugih mjera kao što su povećanje porezne olakšice i dječjih doplataka te uvođenje roditeljskog dodatka. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u povećati s 57,8 % BDP-a krajem 2022. na 58,7 % BDP-a krajem 2023. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 6,1 % BDP-a za 2023. To je u skladu s deficitom predviđenim u Programu stabilnosti. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se sličan udio duga opće države u BDP-u od 58,3 % krajem 2023.

---

16 Preporuka Vijeća od 18. lipnja 2021. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2021. (SL C 304, 29.7.2021., str. 121.).

17 Smjer fiskalne politike mjeri se kao promjena primarnih rashoda (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda), isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, ali uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a, u odnosu na srednjoročni potencijalni rast. Za više detalja vidjeti okvir 1 u tablicama s fiskalnim statističkim podacima.

18 Ostali kapitalni rashodi koje financira država imali su kontrakcijski učinak od 0,1 postotni bod BDP-a.

(19) Očekuje se da će na saldo države u 2023. i dalje utjecati fiskalne mjere donesene radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. Te mjere obuhvaćaju produljene mjere iz 2022., ponajprije ograničenje cijena električne energije i plina za neregulirana poduzeća, i nove mjere kao što su ograničenje cijena električne energije, plina i grijanja za kućanstva i za regulirana (mala) poduzeća. Trošak tih mjera djelomično se kompenzira porezima na neočekivanu dobit dobavljača energije, odnosno solidarnim doprinosom povezanim s uredbom EU-a, posebnim nametom za poduzeće za vodnogospodarsku vodogradnju i ograničenjem prihoda za proizvođače električne energije koji ostvaruju prekomjernu dobit. Uzimajući te prihode u obzir, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. neto proračunski trošak tih mjera potpore iznositi 2,0 % BDP-a[19]. Čini se da većina mjera u 2023. nije usmjerena na najranjivija kućanstva i poduzeća i da ne šalju jasan cjenovni signal s ciljem smanjenja potražnje za energijom i povećanja energetske učinkovitosti. Stoga se u procjeni usklađenosti s preporukom za 2023. ne trebaju uzeti u obzir ciljane mjere potpore (u usporedbi s 0,2 % BDP-a u 2022.). Procjenjuje se da će proračunski trošak pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine smanjiti za 0,1 postotni bod BDP-a u odnosu na 2022. Naposljetku, očekuje se da će saldu države 2023. pogodovati postupno ukidanje privremenih hitnih mjera zbog bolesti COVID-19 u iznosu od 0,8 % BDP-a.

(20) Vijeće je 12. srpnja 2022. preporučilo[20] da Slovačka poduzme mjere čiji je cilj osigurati da rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bude u skladu s općim neutralnim smjerom politike[21], uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije te osobama koje bježe iz Ukrajine. Slovačka bi se trebala pripremiti za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Slovačkoj je bilo preporučeno i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova Unije.

(21) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. smjer fiskalne politike biti ekspanzivan (–6,2 % BDP-a), u kontekstu visoke inflacije. To je u skladu s kontrakcijskim smjerom fiskalne politike u 2022. (1,3 % BDP-a). Predviđa se da će rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) u 2023. imati ekspanzivan učinak od 4,4 % BDP-a na smjer fiskalne politike. To uključuje smanjeni trošak ciljanih mjera potpore kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanja cijena energije za 0,2 % BDP-a. To uključuje i niže troškove pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine (za 0,1 % BDP-a). Stoga ekspanzivni učinak primarnih tekućih rashoda koje financira država nije rezultat ciljane potpore kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanja cijena energije te osobama koje bježe iz Ukrajine. Na ekspanzivni rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) utječu neciljane energetske mjere, trajno povećanje plaća zdravstvenih djelatnika i smanjenje stopa PDV-a u prehrambenom sektoru i sektoru razonode. Ukupno gledajući,

---

19 Iznos predstavlja razinu godišnjih proračunskih troškova tih mjera, uključujući tekuće prihode i rashode te mjere za kapitalne rashode.

20 Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Slovačke i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2022. (SL C 334, 1.9.2022., str. 205.).

21 Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2023. procjenjuje se da će srednjoročni (prosječni desetogodišnji) potencijalni rast proizvodnje Slovačke, korišten za mjerenje smjera fiskalne politike, iznositi 12,0 % u nominalnom smislu.

predviđeni rast primarnih tekućih rashoda koje financira država nije u skladu s Preporukom Vijeća.

Predviđa se da će rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a u 2023. iznositi 2,8 % BDP-a, a da će ulaganja koja financira država imati ekspanzivan učinak na smjer fiskalne politike od 0,1 postotni bod[22]. Slovačka planira financirati dodatna ulaganja sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a i predviđa se da će očuvati ulaganja koja financira država[23]. Planira financirati javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost, primjerice u okviru Nacionalne strategije za istraživanje, razvoj i inovacije, kojoj je cilj povećanje fleksibilnosti i skraćenje vremena nabave usluga te uključivanje većeg broja dobavljača, uključujući mala i srednja poduzeća.

(22) Prema Programu stabilnosti očekuje se da će se deficit opće države smanjiti na 4,7 % BDP-a u 2024. Smanjenje u 2024. uglavnom je rezultat postupnog ukidanja mjera ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energenata. Prema Programu se očekuje da će se krajem 2024. udio duga opće države u BDP-u povećati na 59,3 %. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 4,8 % BDP-a u 2024. To je u skladu s deficitom predviđenim u Programu stabilnosti. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se sličan udio duga opće države u BDP-u od 58,7 % krajem 2024.

(23) U Programu stabilnosti predviđa se postupno ukidanje svih mjera energetske potpore u 2024. Komisija također pretpostavlja potpuno ukidanje mjera energetske potpore tijekom 2024. To se temelji na pretpostavci da neće biti novih povećanja cijene energije.

(24) U Uredbi Vijeća (EZ) br. 1466/97 poziva se na godišnje povećanje strukturnog proračunskog salda prema srednjoročnom cilju za 0,5 % BDP-a kao mjerila[24]. S obzirom na fiskalnu održivost[25] i potrebu za smanjenjem deficita na razinu ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a, povećanje strukturnog salda od najmanje 0,7 % BDP-a bilo bi primjereno za 2024. Da bi se postiglo to povećanje, rast neto primarnih rashoda koje financira država[26] ne bi u 2024. smio biti veći od 5,7 %, što se navodi i u ovoj preporuci. To će doprinijeti i smanjenju temeljne inflacije, koja je znatno iznad

---

22 Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti ekspanzivan i iznositi 0,1 postotni bod BDP-a.

23 Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a u 2023. iznosili su 0,0 % BDP-a, a ulaganja koja financira država imala su ekspanzivan učinak na smjer fiskalne politike od 1,3 postotna boda. Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti ekspanzivan i iznositi 0,1 postotni bod BDP-a.

24 Usp. članak 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 u kojem se propisuje i prilagodba za više od 0,5 % BDP-a za države članice čija razina duga prelazi 60 % BDP-a ili koje imaju znatne rizike u pogledu održivosti sveukupnog duga.

25 Komisija procjenjuje da bi Slovačka trebala ostvariti prosječno godišnje povećanje strukturnog primarnog salda kao udjela u BDP-u od 1 postotnog boda da bi postigla održivo smanjenje duga ili zadržala državni dug na razboritim razinama u srednjoročnom razdoblju. Ta se procjena temelji na Komisijinoj jesenskoj prognozi 2022. Polazište za tu procjenu je predviđanje državnog deficita i duga za 2024. u kojem se pretpostavlja ukidanje mjera energetske potpore u 2024.

26 Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez diskrecijskih mjera na strani prihoda i isključujući rashode za kamate i rashode za cikličnu nezaposlenost.

prosjeka europodručja i koja bi, ako se nastavi, mogla dovesti do gubitaka konkurentnosti te jačanja vanjskog položaja.

Istovremeno bi trebalo postupno ukinuti preostale mjere energetske potpore (koje Komisija trenutačno procjenjuje na 2 % BDP-a u 2023.), ovisno o tržišnim kretanjima i počevši od onih koje su najmanje ciljane, a s time povezane uštede trebalo bi iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Prema Komisijinim procjenama to bi dovelo do rasta neto primarnih rashoda ispod preporučene maksimalne stope rasta za 2024.

Osim toga, prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. nije u skladu s Preporukom Vijeća. Bude li to potvrđeno, bilo bi primjereno da rast neto primarnih rashoda u 2024. bude niži.

(25) Uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se rast neto primarnih rashoda koje financira država od 2,5 % u 2024., što je manje od preporučene stope rasta. Prilagodba koja se predviđa u Komisijinoj prognozi manja je od ušteda koje bi se ostvarile od potpunog ukidanja mjera energetske potpore, što je posljedica trajnih mjera na strani rashoda kao što su veća naknada zaposlenicima u javnom sektoru, obiteljski paket koji uključuje poreznu olakšicu i veće dječje doplatke te uvođenje roditeljskog dodatka u okviru mirovinske reforme.

(26) Prema Programu stabilnosti očekuje se da će se državna ulaganja smanjiti s 5,1 % BDP-a u 2023. na 4,0 % BDP-a u 2024. Manja ulaganja posljedica su manjih ulaganja koja financira EU, osobito u okviru strukturnih fondova. U Programu se upućuje na reforme i ulaganja za koje se očekuje da će doprinijeti fiskalnoj održivosti te održivom i uključivom rastu. To uključuje nedavno odobrenu reformu kojom se uvode ograničenja rashoda i mirovinsku reformu, koje su također dio plana za oporavak i otpornost.

(27) U Programu stabilnosti navedeni su srednjoročni fiskalni ciljevi do 2026. Prema Programu stabilnosti vlada predviđa da će deficit pasti na 3,2 % BDP-a u 2025. te na 2,2 % u 2026. Stoga se očekuje da će državni deficit u 2026. pasti ispod referentne vrijednosti od 3 %.

(28) Postoji potencijal da se slovački porezni sustav reformira tako da se poveća gospodarska učinkovitost, podrži okolišna i fiskalna održivost te poveća pravednost. U usporedbi s drugim državama članicama EU-a porezno opterećenje rada osobito je visoko za osobe s niskim dohotkom. Nasuprot tomu, oporezivanje imovine i oporezivanje za zaštitu okoliša ne iskorištavaju se u potpunosti. Promjena porezne strukture mogla bi poduprijeti rast i potaknuti zelenu tranziciju i okolišnu održivost. Unatoč visokom energetskom intenzitetu gospodarstva, prihodi od poreza za zaštitu okoliša 2021. iznosili su 2,5 %, što je blizu prosjeka EU-a. Naknadama za zaštitu okoliša povezanima s gospodarenjem otpadom i onečišćenjem zraka nedovoljno se potiče učinkovito iskorištavanje resursa i ne smanjuju se troškovi za okoliš i društvo. Porezi i naknade za zaštitu okoliša ne indeksiraju se, pa zeleni prihodi s vremenom opadaju. Cestarine i pristojbe za registraciju vozila nisu na zadovoljavajući način prilagođene intenzitetu emisija. Općenito, udio oporezivanja u području prometa u ukupnim poreznim prihodima iznosi samo 0,58 % (prosjek EU-a je 1 %). Kad je riječ o oporezivanju imovine, prihodi od periodičnih poreza na nekretnine u 2021. bili su relativno niski (0,5 % BDP-a u usporedbi s prosjekom Unije od 1,2 %). Slovačka trenutačno nema dovoljno podataka da omogući ažuriranje i indeksiranje porezne osnovice za nekretnine u skladu s tržišnim vrijednostima iako bi i to djelomično moglo ublažiti stalnu veliku potražnju za stambenim nekretninama i s njom povezani velik

rast njihovih cijena. Usto, dodatnim radom na pojednostavnjenju poreza i povećanju porezne discipline mogu se povećati javni prihodi i tako poduprijeti fiskalna održivost te povećati pravednost. U Slovačkoj se u 2020. nastavio negativni trend neispunjavanja obveza u pogledu PDV-a. S 15 % ukupnih očekivanih prihoda od PDV-a u 2019. pao je na 13,9 % u 2020., ali je i dalje iznad prosjeka EU-a (9,1 %). Poboljšanja u poreznoj upravi, što uključuje elektroničko izdavanje računa, unaprijed ispunjene porezne prijave i veću digitaliziranost, mogla bi pomoći u daljnjem smanjenju gubitaka u poreznom sustavu.

(29) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i kriterijem 2.2. iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i trebaju se provesti do 2026. Provedba slovačkog plana za oporavak i otpornost zasad se dobro odvija, no predstoje joj određeni izazovi. Slovačka je podnijela dva zahtjeva za plaćanje ukupne vrijednosti 1,11 milijarde EUR, za ostvarenih 30 ključnih etapa i ciljeva iz plana. Iako je ona jedna od država članica koje najbrže napreduju u provedbi plana za oporavak i otpornost, zbog poteškoća koje bi mogla prouzročiti uska grla administrativnih kapaciteta i potrebe da se počne raditi na dodatnim mjerama iz poglavlja o planu REPowerEU, koje je Slovačka dostavila 26. travnja 2023. u okviru revizije plana, provedbi bi trebalo posvetiti dodatnu pozornost. Brzo uključivanje novog poglavlja o planu REPowerEU u plan za oporavak i otpornost omogućit će financiranje dodatnih reformi i ulaganja za potporu strateškim ciljevima Slovačke u području energetike i zelene tranzicije. Sustavno i učinkovito uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera i drugih relevantnih dionika i dalje je važno za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost, kao i drugih ekonomskih politika i politika zapošljavanja izvan okvira tog plana, kako bi se osigurala opća odgovornost za cjelokupni program politike.

(30) Komisija je sve programske dokumente kohezijske politike Slovačke odobrila u 2022. Brza provedba programâ kohezijske politike uz komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, iznimno je važna za zelenu i digitalnu tranziciju, povećanje gospodarske i socijalne otpornosti te uravnotežen teritorijalni razvoj u Slovačkoj.

(31) Osim gospodarskih i socijalnih izazova obuhvaćenih planom za oporavak i otpornost, Slovačka se suočava s brojnim dodatnim izazovima koji se odnose na energetiku i zelenu tranziciju.

(32) Napredak Slovačke u smanjenju neto emisija stakleničkih plinova posljednjih godina pretežno stagnira. Zemlja je i dalje strukturno energetski intenzivno gospodarstvo s velikom ovisnošću o uvozu fosilnih goriva. Intenzitet primarne energije u Slovačkoj je 2020. bio oko 80 % veći od prosjeka EU-a, a njezina se krajnja potrošnja energije od 2015. do 2021. povećala za 13,5 %. Slovačka je 2022. ostvarila određeni napredak u diversifikaciji uvoza energije, ali mjere za uštedu plina nisu provedene u dovoljnoj mjeri. U Slovačkoj je od kolovoza 2022. do ožujka 2023. potrošnja prirodnog plina smanjena za 1 %[27] u odnosu na prosječnu potrošnju plina u istom razdoblju u proteklih pet godina, što je znatno manje od ciljnog smanjenja od 15 %. Slovačka se potiče da uloži veće napore da privremeno smanji potražnju za plinom do 31. ožujka 2024.[28] Od ljeta 2022. udio uvoza prirodnog plina iz Rusije smanjen je s 85 % na oko 50 %. Iako je zahvaljujući reformama iz plana za oporavak i otpornost znatno povećan raspoloživi

[27] Eurostat trenutačno potvrđuje podatke za Slovačku.

[28] Uredba Vijeća (EU) 2022/1369 i Uredba Vijeća (EU) 2023/706.

kapacitet za priključenje obnovljivih izvora energije u slovačku mrežu, samo je malen dio slobodnog kapaciteta iskorišten za priključenje novih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Brže uvođenje energije iz obnovljivih izvora doprinijelo bi ostvarenju klimatskih ciljeva i smanjilo ovisnost Slovačke o uvozu fosilnih goriva (uključujući iz Rusije), što bi smanjilo rizik od energetskog siromaštva u uvjetima nestabilnih cijena energije. Kumulativni instalirani kapacitet solarne energije i energije vjetra iznosio je 2022. oko 7 % ukupnog instaliranog kapaciteta, što je druga najniža razina u EU-u.

(33) Slovačka je 2022. u svoj plan za oporavak i otpornost uvrstila reforme modela tržišta i potpore za obnovljive izvore energije, ali dodatne mjere omogućile bi brže uvođenje obnovljivih izvora energije, posebno energije vjetra, solarne energije, geotermalne energije, biometana i vodika. Među njima su pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola i administrativnih postupaka, što uključuje uspostavu administrativnih jedinstvenih kontaktnih točaka i „glavnih” područja za obnovljive izvore energije. Slovačka bi imala koristi od povećanja učinkovitosti postupaka za odobravanje pristupa mreži za obnovljive izvore energije, ponajprije reformom sustava za rezervaciju kapaciteta, smanjenjem administrativnog opterećenja povezanog s mrežnim priključkom i revizijom naknada za mrežni priključak, u skladu s referentnim vrijednostima i provjerenom praksom EU-a. Slovačka ima velik potencijal da modernizacijom svojih elektroenergetskih mreža (za prijenos i distribuciju), izgradnjom novih kapaciteta za skladištenje električne energije i izradom regulatornog okvira za vodik iz obnovljivih izvora omogući uključivanje sve više nestalnih obnovljivih izvora energije u mrežu. Daljnji napredak u sektorima geotermalne energije i biometana omogućio bi nadomještanje prirodnog plina, koji se uvelike rabi kao energent u sustavima centraliziranog grijanja, u kojima je uporaba obnovljivih izvora topline i dalje nedovoljno razvijena.

(34) Iako Slovačka napreduje u povećanju energetske učinkovitosti stambenih zgrada zbog ambicioznih ulaganja iz Mehanizma za oporavak i otpornost i Kohezijskog fonda, potrebno je uložiti još veći trud, posebno u temeljitu obnovu javnih i privatnih nestambenih zgrada, i provesti mjere obnove za suzbijanje energetskog siromaštva i pomoć ranjivim kućanstvima. Slovačkoj bi koristilo da ukloni nekoliko zapreka bržoj obnovi zgrada i privlačenju više privatnih ulaganja, i to: i. prilagodbom programâ obnove, ii. pružanjem tehničke pomoći, iii. razvojem pristupa „sve na jednom mjestu”, iv. prikupljanjem relevantnih energetskih podataka o javnim zgradama koji bi pomogli da se odrede prioriteti ulaganja, i v. poboljšanjem koordinacije između različitih javnih tijela i programa financiranja. Potrebno je uložiti veći trud, uz reforme i ulaganja u socijalne stanove, u strukturno rješavanje problema energetskog siromaštva, posebno namjenskim programima za obnovu stambenih nekretnina i pružanjem tehničke i administrativne pomoći u skladu s potrebama ranjivih skupina. Ciljevi za smanjenje emisija stakleničkih plinova i povećanje korištenja energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti trebaju biti ambiciozniji da bi se Slovačka uskladila s ciljevima paketa „Spremni za 55 %”.

(35) Manjak radne snage i vještina u sektorima i zanimanjima koji su važni za zelenu tranziciju, uključujući prerađivačku industriju, uvođenje i održavanje tehnologija s nultom neto stopom emisija, stvara prepreke prelasku na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija. Visokokvalitetni sustavi obrazovanja i osposobljavanja prilagođeni promjenjivim potrebama tržišta rada i ciljane mjere usavršavanja i prekvalifikacije bitni su za smanjenje nedostatka vještina te promicanje uključivanja na tržište rada i preraspodjele radne snage. Da bi se iskoristio potencijal ponude radne snage, te mjere

moraju biti dostupne, posebno za pojedince te u sektorima i regijama na koje će zelena i digitalna tranzicija najviše utjecati. Slovačka ima jedan od najvećih udjela zaposlenosti u proizvodnji automobila i industriji čelika u EU-u, sektorima na koje zelena tranzicija ima velik utjecaj. S druge strane, u 2022. prijavljen je manjak radne snage u 24 zanimanja za koja su potrebne zelene vještine, što uključuje izolatere, vodoinstalatere, montere cjevovoda te građevinske i s gradnjom povezane električare. To ukazuje na potrebu za djelotvornim polugama politike kojima bi se ubrzala zelena tranzicija u širokom rasponu sektora i pritom zajamčila pravednost.

(36) Uzimajući u obzir Komisijinu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2023. i njegovo je mišljenje[29] navedeno u preporuci 1. u nastavku.

(37) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je državama članicama europodručja preporučilo da, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, poduzmu sljedeće: i. očuvaju održivost duga i suzdrže se od pružanja široke potpore ukupnoj potražnji u 2023., bolje usmjere fiskalne mjere poduzete za ublažavanje posljedica visokih cijena energije i razmotre odgovarajuće načine za postupno ukidanje potpore kad se smanje pritisci na cijene energije; ii. održavaju visoku razinu javnih ulaganja i promiču privatna ulaganja radi potpore zelenoj i digitalnoj tranziciji; iii. omoguće kretanja plaća kojima se ublažava gubitak kupovne moći i pritom ograniče sekundarne učinke na inflaciju, dodatno poboljšaju aktivne politike tržišta rada i rješavaju probleme nedostatka vještina; iv. unaprijede poslovno okruženje i osiguraju da potpora poduzećima za energiju bude troškovno učinkovita, privremena, usmjerena na poduzeća koja su sposobna opstati te da se njome zadrže poticaji za zelenu tranziciju; i v. očuvaju makrofinancijsku stabilnost i prate rizike te nastave raditi na dovršetku bankovne unije. Za Slovačku, preporuke 1., 2. i 3. doprinose provedbi prve, druge, treće i pete preporuke za europodručje.

PREPORUČUJE da Slovačka u 2023. i 2024. poduzme mjere čiji je cilj:

1. Postupno ukinuti mjere energetske potpore koje su na snazi do kraja 2023. i ostvarene uštede iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne mjere potpore, osigurati da budu usmjerene na ranjiva kućanstva i poduzeća, fiskalno pristupačne te da potiču smanjenje potrošnje energije.

   Osigurati razboritu fiskalnu politiku, posebno ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država u 2024. na najviše 5,7 %.

   Očuvati javna ulaganja koja financira država i osigurati učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije.

   U razdoblju nakon 2024. nastaviti provoditi srednjoročnu fiskalnu strategiju postupne i održive konsolidacije, u kombinaciji s ulaganjima i reformama koji potiču veći održivi rast, s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija.

   Povećati učinkovitost strukture poreza i učiniti je poticajnijom za uključiv i održiv rast, među ostalim iskorištavanjem potencijala oporezivanja imovine i poreza u vezi

[29] U skladu s člankom 5. stavkom 2. i člankom 9. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

s okolišem. Nastaviti povećavati poreznu disciplinu, među ostalim daljnjom digitalizacijom porezne uprave.

Smanjiti rizike povezane s dugom kućanstava podupiranjem povećanja ponude stambenih nekretnina i širenja tržišta najma nekretnina.

2. Zadržati dinamiku stabilne provedbe plana za oporavak i otpornost i brzo finalizirati dopunu, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, kako bi je što prije počela provoditi. Nastaviti brzu provedbu programa kohezijske politike uz komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost.

3. Smanjiti ovisnost gospodarstva o fosilnim gorivima, posebno o prirodnom plinu za industriju i grijanje, te diversificirati uvoz fosilnih goriva. Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije, posebno vjetra, sunca, geotermalnih izvora i obnovljivih plinova, u skladu s relevantnim kriterijima održivosti. Pojednostavniti postupke izdavanja dozvola i administrativne postupke za uvođenje obnovljivih izvora energije, među ostalim uspostavom jedinstvenih kontaktnih točaka i „glavnih" područja. Modernizirati elektroenergetsku mrežu te povećati učinkovitost i smanjiti cijenu postupaka za priključenje obnovljivih izvora energije na mrežu. Ubrzati i poticati temeljitu obnovu javnih i privatnih zgrada, suzbiti energetsko siromaštvo obnovom stambenih zgrada kućanstava s niskim prihodima i pojačati napore na razini politika usmjerene na pružanje i stjecanje vještina potrebnih za zelenu tranziciju.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik